

Khai bút đầu năm Tân Sửu 2021

Các bạn thân mến,

Đầu năm khai bút, xin mến chúc mọi người một năm mới luôn hưởng hương Xuân, thân an, tâm lạc trong từng hơi thở, từng bước chân.

Hôm nay là ngày mùng 11 năm Tân Sửu. Tôi thấy thèm được chia sẻ với các bạn.

Tết năm nay nhận và gửi thiệp chúc tết qua mạng, gọn, nhanh, tiết kiệm tiền bưu phẩm, nhưng trong lòng tôi vẫn thấy nhớ, ghiền ghiền cái thói quen viết thiệp chúc Xuân gửi đến những người thân thương cùng bè bạn. Tôi thật sự có niềm vui nho nhỏ khi nắn nét tên người nhận thiệp, vì khi viết tên người đó thì kỷ niệm có được với họ bỗng chốc lại ùa về, tôi có cơ hội nhớ lại những chuyện vui buồn lẫn lộn, những thứ đó nuôi dưỡng tình thân, tình bạn trong tôi với người đó rất nhiều, một góc đẹp và đáng trân quý trong cuộc đời.

Hôm đầu năm Tân Sửu, tôi được thiệp Tết trên mạng của một người bạn ở thật xa, tận bên Úc. Bạn ấy vẽ một con trâu màu trắng đốm nâu, nằm gặm cỏ xanh rất thoải mái, rồi bên dưới chỉ vòn vện có hai câu của Tuệ Trung Thượng Sĩ:

*“Tạc dạ nguyệt minh kim dạ nguyệt
Tân niên hoa phát cổ niên hoa”*

Tôi nhắn tin lại cảm ơn và xin bạn ấy giảng nghĩa dùm, bạn ấy viết lại: “với tất cả lòng trân quý, mong bạn có nhiều niềm vui khi hiểu ra hai câu này” Thôi thì người ta không chịu giúp thì mình phải tự mài mò tìm kiếm vậy.

Tôi nhớ, trong các bài pháp thoại về Truyền thống sinh động trong thiền tập 1994-1997, Sư Ông Thích Nhất Hạnh khi giảng về Thiền Phái Trúc Lâm có nhắc đến hai câu trên và Người đã giải nghĩa như sau:

“Mặt trăng của đêm hôm qua đang chiếu sáng trong mặt trăng của đêm hôm nay, Hoa năm mới nó bùng dậy trong hoa năm cũ”. (Nhất Hạnh: Truyền thống sinh động Thiền tập. 1994-1997, chương 4 (Thiền phái Trúc Lâm) trang 46, 47

Rồi tôi còn tìm được thêm hai câu thơ rất thiền do Trúc Thiên dịch:

*“Năm cũ hoa cười hoa năm mới
Đêm này nguyệt sáng nguyệt đêm qua”.*

Rồi Cư Sĩ Huệ Chi cũng dịch hai câu này giúp tôi tương đối thông hơn:

*“Trăng rọi tối nay: trăng tối trước,
Hoa cười năm mới: hoa năm qua.”*

À! Thì ra là vậy, Sư Ông Thích Nhất Hạnh và ông Huệ Chi đã mở trí cho tôi thêm, để tôi hiểu được rằng: Bông cười hay bông nở, thậm chí bông tàn của năm trước, nôm na là của ngày hôm qua cũng chính là bông đang cười đang nở và sẽ úa tàn của ngay ngày hôm nay. Hôm 30 tháng chạp, ta mừng khi thấy những nụ mai, nụ đào chúm chím nở, rồi qua sáng mồng một của năm mang tên khác ta vẫn vui thấy các nụ bông nở tròn, khoe sắc thắm, cho nên bông cười bông thắm ngày mồng một là từ nụ bông của ngày 30 tháng chạp, ngày hôm qua. Hôm qua và hôm nay tuy rành rành trên tờ lịch tượng trưng cho năm cũ và năm mới, nhưng nếu không có ngày cũ năm qua thì làm sao có mặt ngày hôm nay của năm mới nhỉ ? đâu có rời nhau!

Và thiên ý về câu thơ trước cũng như thế, trăng đêm trước và trăng đêm sau cũng luôn là một vầng trăng, chỉ vì sự vận hành của các tinh tú trong vũ trụ mà mắt phàm của ta có sự phân biệt thành ngày, khuyết tròn của trăng, mặc dù trăng muôn đời vẫn tròn vành vạnh và luôn tỏa ánh sáng dịu dàng. Cho nên, trên ngôn từ ta cho đó là hai, nhưng trên thực tế trăng đêm nay vẫn là trăng đêm qua.

Tôi đã hiểu! Người bạn bên Úc đã ghi lại tặng tôi hai câu thơ này nhân dịp Đầu Năm, có trăng có bông rất hợp. Làm tôi tò mò tìm thêm thì biết là hai câu thơ này nằm trong bài kệ Đôn Tĩnh của Ngài Tuệ Trung Thượng Sĩ, một Thiền sư Cư sĩ rất nổi tiếng trong Vườn Thiền Việt Nam đời nhà Trần nước ta.

Tôi xin phép viết lại bài kệ này thêm, rồi khi nhâm nhi bài kệ, tôi mơ hồ có suy tư: Ngài Tuệ Trung Thượng Sĩ muốn cảnh tỉnh mọi người về thời gian chóng vánh, ngắn ngủi, nên nỗ lực chuyên cần tu tập, tránh xa những lời cuốn của mộng tưởng điên đảo, hiểu thấu thời gian trong cái tính bản thể của nó, không dài-ngắn, nhanh-chậm, đến-đi, mất-còn. Thời gian luôn vô thủy vô chung, sát na hay khoảnh khắc luôn là mãi mãi. Ngài đã nhìn ra cái thực tướng của thời gian qua tuệ giác siêu việt của ngài. Sự phân biệt không có mặt trong năm ngoái, năm nay hay đêm hôm trước và đêm hôm sau.

Cái nhìn của tôi còn phàm quá!

Đôn tĩnh - Tuệ Trung thượng sĩ

Đoán tri không hữu bất tượng sa (sai),
Sinh tử nguyên tông nhất phái ba.
Tạc dạ nguyệt minh kim dạ nguyệt,
Tân niên hoa phát cổ niên hoa.
Tam sinh thúc hốt chân phong chúc,
Cửu giới tuần hoàn thị nghĩ ma.
Hoặc vấn như hà vi cứu cánh,
Ma-ha bát nhã tát-bà-ha.

Và vì còn phàm tục, mê đắm nên tôi vẫn còn thích ngắm những hình ảnh bông hoa Xuân do bạn bè thân thường gửi đến, nhất là mấy hôm nay, thời tiết bông dung ấm rất nhiều. Ngày mồng một nơi này tuyết đầy sân trắng phều, nhiệt độ tuột xuống âm 10 độ, rồi đến mồng 8 dân chúng ủa ra đường, ra công viên, ông mặt trời ấm lên 11 độ, những nụ bông vàng, trắng,

tím thi nhau tắm nắng cười vui trên các thảm cỏ xanh, những cụm bông giọt tuyết (Schneeglöckchen) nở đầy vườn nhà, những bông hoa này đã dạy tôi: „chúng tôi không biết đọc ngày tháng trên trang lịch để đến hay đi, chúng tôi được nuôi dưỡng từ đất mẹ, mưa, tuyết và bây giờ chúng tôi được mời gọi biểu hiện làm đẹp cho cuộc đời khi được mời gọi bởi gió mát, nắng vàng, không gian ấm áp để cùng có mặt. Chúng tôi chỉ muốn làm tốt, làm tròn bổn phận của chúng tôi mà vũ trụ, vạn vật đã đặt để, không hơn không kém!“

Tôi học được bài học sâu sắc này. Chung quanh tôi ẩn chứa rất nhiều pháp giản đơn nhưng vô cùng thâm thúy mà bấy lâu nay tôi quá ư là hời hợt, cứ luôn đi vòng quanh. Xin chân thành đến với các bạn những chia sẻ làm quà mọn đầu năm như một nụ bông đại ngoài sân. Cùng cảm ơn bạn hiền bên Úc đã dùng lời chúc Tết để mở trí cho tôi.

Và cũng xin chân thành mời các bạn cùng tôi đọc lại đoạn viết về Ngài Tuệ Trung Thượng Sĩ trong tác phẩm “Việt Nam Phật Giáo Sử Luận – Tg Nguyễn Lang” trong trang nhà Làng Mai: <https://langmai.org/tang-kinh-cac/vien-sach/giang-kinh/viet-nam-phat-giao-su-luan/chuong-11-tue-trung-thuong-si/>

Mến chúc các bạn luôn an lành.

Hiên trúc – Tết Tân Sửu 2021

Tâm Hải Đức

Kính mời đọc thêm những bài khác của tác giả tại:
<http://www.vietnamvanhien.org/TamHaiDuc.html>

www.vietnamvanhien.net

